
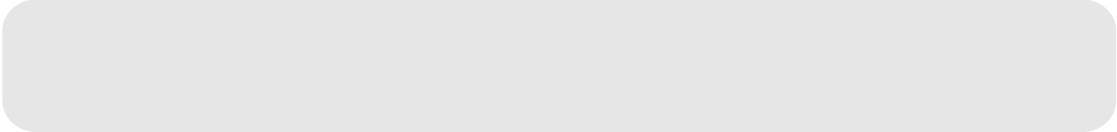

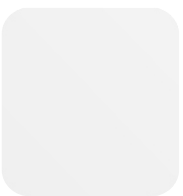
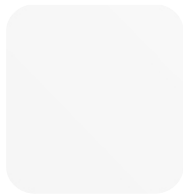

ISTRAŽIVANJE POTREBA MLADIH
U dijalogu sa mladima Pančeva

Pančevo ,2006. Godina

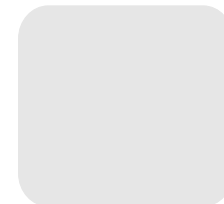

SADRŽAJ

Uvod.....	str. 5
1. Vreme u kome živimo.....	str. 9
2. Zdravlje i rekreacija mladih.....	str. 15
3. Obrazovanje mladih.....	str. 23
4. Zapošljavanje mladih.....	str. 29
5. Mladi i konflikti sa zakonom.....	str. 35
6. Mladi građani, aktivizam i volonterizam.....	str. 41
7. Informisanje mladih.....	str. 49
8. Mladi i kultura.....	str. 53
9. Mladi i ekologija.....	str. 57
10. Mladi sa funkcionalnim smetnjama.....	str. 61
11. Mladi i slobodno vreme.....	str. 67
Rečnik.....	str. 75

O Evropskoj povelji...

Lokalne i regionalne vlasti, kao vlasti koje su najbliže mladoj osobi, igraju veoma važnu ulogu u unapređivanju participacije mladih. Lokalne i regionalne vlasti time mogu da obezbede da mladi ne samo čuju i uče o demokratiji, pravima i dužnostima građanina, već i da dobiju priliku da ih sprovedu u delo. Međutim, participacija mladih ne svodi se samo na razvijanje aktivnih građana ili izgrađivanje demokratije za budućnost. Ukoliko participacija treba da bude sadržajna za mlade, od ključnog je značaja da oni mogu da oblikuju i utiču na odluke i postupke kada su mladi, a ne u nekom kasnijem životnom dobu.

Podržavajući i podstičući participaciju mladih, lokalne i regionalne vlasti doprinose i njihovoj društvenoj integraciji, pomažući im da se suočavaju ne samo sa izazovima i pritiscima mladosti, već i sa izazovima savremenog društva u kojem često prevladavaju anonimnost i individualizam. Međutim, da bi participacija mladih u lokalnom i regionalnom životu bila uspešna, trajna i sadržajna, nije dovoljno samo razvijati ili preustrojavati političke ili upravne sisteme. Svaka politika ili akcija osmišljena kako bi se podstakla participacija mladih mora obezbediti da se kulturno okruženje odlikuje poštovanjem prema mladima, a mora da uzme u obzir i različite potrebe, okolnosti i težnje mladih. Takva politika ili akcija takođe mora, u izvesnoj meri, da uključi i zabavu i uživanje.

Načela

1. Participacija mladih u lokalnom i regionalnom životu mora da predstavlja deo globalne politike participacije građana u javnom životu, kao što je izloženo u Preporuci "Rec (2001) 19" Komiteta ministara zemljama članicama o participaciji građana u lokalnom javnom životu.
2. Lokalne i regionalne vlasti uverene su da sve sektorske politike treba da imaju i omladinsku dimenziju. One se stoga obavezuju da se pridržavaju odredaba ove povelje i da sprovedu različite oblike participacije, koji slede u dogovoru i u saradnji s mladima i njihovim predstavnicima.
3. Načela i različiti oblici participacije koji se zastupaju u ovoj povelji odnose se na sve mlade ljude bez diskriminacije. Da bi se to postiglo, potrebno je posvetiti posebnu pažnju podsticanju participacije u lokalnom i regionalnom životu mladih iz socijalno zapostavljenih sektora društva, kao i iz etničkih, nacionalnih, socijalnih, seksualnih, kulturnih, verskih i jezičkih manjina.

O iskustvima NVO...

Neki od problema sa kojima se mladi susreću i predlozi za rešavanje tih problema zabeleženi su na Konferenciji mladih Pančeva „Mladi resurs, a ne problem”, održanoj 17. decembra 2003., u zgradi SO Pančevo. Konferenciju su pripremile i realizovale omladinske organizacije Pančeva, a prisustvovalo je 150 učesnika i gostiju.

Konferencija je organizovana sa ciljem da se promoviše pokretanje omladinske politike i započne razgovor o problemima mladih ljudi, kao i o mogućim akcijama na rešavanju problema i izlaženju u susret potrebama mladih ljudi.

U rad Konferencije i radnih grupa uključilo se 40 organizacija, ustanova i institucija, kao i pojedinaca, u cilju povećanja brige o mladima i početka izgradnje omladinske politike Pančeva:

Otvoreni univerzitet Pančevo, Alternativni kulturni klub Banatsko Novo Selo, Odred izviđača „Nadel” Starčevo, Dom Omladine Pančevo, Klub Fotoamatera, Odred izviđača „Tamiš”, Omladina JAZAS Pančevo, Refraction Team, Crveni krst Pančevo, Udruženje paraplegičara Južnog Banata, Društvo za borbu protiv šećerne bolesti Pančevo, Podmladak Liberalne stranke, Savez izviđača Srbije Beograd, Odred izviđača „France Prešern” Beograd, Opštinska stranka Pančevo, „Starčevačke novine”, Tim za komunikaciju, Savez studenata pravnog fakulteta, Opštinska uprava - služba za sport, Spleen theater, VelikiMali, Ženska mirovna grupa, Evropska skautska kancelarija Beograd, Zavod za tržište rada Pančevo, Centar za kulturu Pančevo, JNIP „Pančevac”, Klub demokratske omladine Pančevo, Sindikat medicinskih sestara i tehničara Pančevo, Ferijalni savez, Scout de France, Omladina Srpskog pokreta obnove, planinarska društva, Nacionalna služba za zapošljavanje Pančevo, Društvo prijatelja Srbije, Radio Pančevo, Savez izviđača Vojvodine Novi Sad, Proni Institut Novi Sad, Zelena stranka Pančevo, Udruženje za dečiju i cerebralnu paralizu Pančevo.

O istraživanju...

Mladi su kao društvena grupa segment društva koji nije obuhvaćen zakonskim regulativama, niti postoji nadležno telo za mlade na nivou Opštine. Takvo stanje rezultira neadekvatnim pristupom mladima.

Rad na rešavanju problema mladih ljudi treba započeti analizom problema i formiranjem koraka u rešavanju identifikovanih problema. Kada se izvrši detaljna analiza društva i društvenih faktora koji utiču na mlade ljude, i kada se identifikuju problemi sa kojima se oni susreću, neophodno je informisanje na svim nivoima o njihovim potrebama, težnjama i očekivanjima. Na ovaj način uvažavaju se i demarginalizuju mladi, kao i rastući problemi vezani za njih.

Metodologija:

Istraživanje je sprovedeno kroz 12 radionica, korišćenjem interaktivnih metoda rada: rad u malim grupama, izlistavanje ideja, debatovanje, igranje uloga i slično, u kombinaciji sa upitnicima koje su učesnici sami popunjavali. Istraživanje potreba i očekivanja mladih urađeno je prema ideji vodiča za diskusiju „Mladi ljudi u društvima u tranziciji” (UNICEF i Svetska organizacija skautskog pokreta WOSM) i projekta istraživanja potreba mladih Vojvodine „U dijalogu sa mladima” (Savez izviđača Vojvodine, CERAM, PRONI Novi Sad i ITAKA iz Bečeja).

Razgovore sa mladima o njihovim potrebama i očekivanjima zapisali su i obradili volonteri omladinskih organizacija Pančeva, sa željom da se saberu i zapišu iskreni odgovori, kako bi potrebe i očekivanja mladih bili prepoznati.

Vreme prikupljanja podataka:

2004. i 2005. godina.

Geografsko područje:

Opština Pančevo, uključujući naseljena mesta Starčevo i Banatsko Novo Selo.

Godina rođenja	Broj ispitanika/ca	%
1975	3	1.6
1976	4	2.1
1977	5	2.6
1978	3	1.6
1979	6	3.2
1980	2	1.1
1981	9	4.8
1982	1	0.5
1983	4	2.1
1984	5	2.6
1985	6	3.2
1986	33	17.5
1987	41	21.7
1988	20	10.6
1989	44	23.3
1990	3	1.6
Total	189	100.0

Pol	Broj ispitanika/ca	%
muški	107	56.6
ženski	81	43.4
Total	189	100.0

- Članovi političkih partija 5%
- NVO, KUD, klubovi, udruženja 32%
- Nacionalne manjine 9%
- Učenici 72%
- Studenti 12%
- Zaposleni 4%

Uputstvo za upotrebu:

Na narednim stranicama nailazićete na delove teksta koji su označeni različitim bojama. Ova knjiga se može čitati na dva načina:

Knjigu možete čitati redom i upoznati se sa istraživanjem - problemima koje mladi Pančeva prepoznaju, a zatim i iskustvima i rešenjima koje preporučuju lokalne organizacije mladih i *Evropska povelja u odnosu na svako pojedinačno poglavlje.

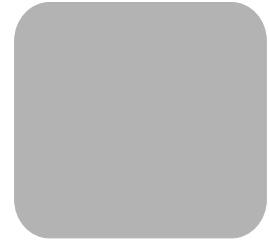
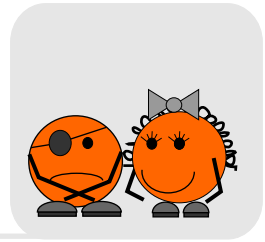
Takođe možete pratiti samo jednu boju i saznati kako različiti akteri ili sami mladi ljudi vide probleme mladih i njihova rešenja.

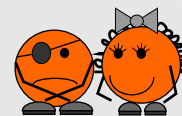
O iskustvima *NVO, teorijama i primerima dobre prakse, kao i mišljenjima različitih lokalnih organizacija na iste teme/probleme, takode kroz svih 11 poglavlja, mozete se obavestiti citajuci deo knjige oznacen ovom bojom.

O preporukama Evropske povelje, koje se odnose na *participaciju mladih na regionalnom i lokalnom nivou, mozete saznati više čitajući kroz data poglavlja deo knjige oznacen ovom bojom.

O istraživanju koje smo sproveli u opštini Pančevo i mišljenjima mladih na različite, određene teme, kroz 11 poglavlja, saznaćete čitajući deo knjige obeležen ovom bojom.

1. Vreme u kome živimo

© ISKUSTVIMA NVO

Potrebe i motivi mladih

Ulažući napor da ostvarimo određeni cilj, mi to uglavnom činimo radi zadovoljenja većeg broja *motiva. Mnoge odluke i aktivnosti čoveka uslovljene su složenim uticajem većeg broja motiva, kao na primer pri izboru zanimanja, partnera, grupe kojoj ćemo pripadati i sl. Određenom aktivnošću i izborom moguće je zadovoljiti niz motiva.

Nije moguće uvek, u svakoj situaciji, zadovoljiti sve postojeće *potebe i motive. Pri svojim izborima, u konkretnoj situaciji, čovek će dati prednost „važnijim motivima“. Neka opšta hijerarhija motiva prema Maslovu je sledeća: bazični motivi su biološki, a zatim slede motivi sigurnosti, motivi za afektivnom vezanošću, zatim za ugledom i poštovanjem, i na kraju motiv za samoaktualizacijom.

© PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba da se obavežu da uspostave odgovarajuće strukture ili aranžmane koji će omogućiti učestvovanje mladih u odlukama i raspravama koje su bitne za njih.

Te strukture će imati različite oblike zavisno od nivoa na kome su uspostavljene, bilo da je to selo, grad, urbano naselje unutar grada, ili čak region. One treba da stvore uslove za istinski dijalog i partnerstvo između mladih i lokalnih i regionalnih vlasti, i treba da omoguće mladima i njihovim predstavnicima da budu punopravni subjekti u politikama koje su bitne za njih. Takve strukture po pravilu treba da budu reprezentativne i trajne i da se bave svim poslovima za koje mladi izražavaju interesovanje. Osim toga, može se zamisliti ad hoc struktura uspostavljena kako bi se raspravljalo o nekom pojedinačnom pitanju ili delovalo u vezi s njim. Ponekad može biti podesno kombinovanje različitih oblika.

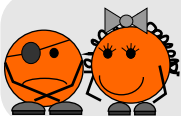
© ISTRAŽIVANJU

Vreme u kome živimo:

1. izuzetno je teško za mlade ljude, puno neizvesnosti i malo mogućnosti;
2. svaki dan nam je lep, ako ga sami takvim učinimo;
3. loša materijalna situacija;
4. nestabilno za mlade ljude, vreme u kome nam drugi kreiraju živote;
5. pogodno za poroke, gubljenje identiteta, propadanje;
6. vreme u kome se sve više mrzimo;
7. mrtvilo u gradu u kome živimo;
8. neophodna je veća sloboda mišljenja i prava mladih;
9. čini nam se da na svetu nema većih problema nego kod nas;
10. brzo i nepravedno;
11. teško se snalazim;
12. niko nema vremena za mene;
13. na samoj smo periferiji života.

Navedene izjave su rangirane na osnovu odgovora kojima mladi Pančeva najčešće opisuju vreme u kome žive.

© ISTRAŽIVANJU

Poteškoće i problemi sa kojima se svakodnevno susrećemo:

1. finansijsko-materijalni problemi,
2. nezaposlenost,
3. problemi vezani za školu/posao,
4. loš sistem školovanja,
5. ograničenost i okruženje koje nas koči,
6. problemi osamostaljivanja,
7. osećanja i emotivna nestabilnost,
8. neorganizovanost mladih,
9. netolerancija,
10. neefikasnost sistema,
11. diskriminacija mladih, manjak prostora,
12. monotonost svakodnevice,
13. nemam momka/devojku,
14. komunikacija,
15. problemi nacionalnih manjina,
16. ljudi teško nalaze put ka meni.

Navedene izjave su rangirane na osnovu odgovora ispitanika/ca kojima najčešće opisuju poteškoće i probleme sa kojima se susreću.

© PREPORUKAMA POVELJE

Da bi se postigla stvarna participacija mladih, potrebno je mladima staviti na raspolaganje određeni broj instrumenata. To podrazumeva razvoj edukacije o participaciji za mlade, njihovo informisanje, obezbeđivanje sredstava komunikacije za mlade, podržavanje njihovih projekata i priznavanje i stavljanje većeg naglaska na posvećenost mladih ciljevima zajednice i dobrovoljnom radu. Participacija stice svoje puno značenje samo tamo gde se priznaje uloga mladih u političkim partijama, sindikatima i udruženjima i gde se, iznad svega, cine napori da se podrže omladinska udruženja koja osnivaju mladi i za mlade.

© ISKUSTVIMA NVO

Zadovoljenje potreba i motiva dovodi do osećanja zadovoljstva. U suprotnom čovek reaguje osećanjem frustriranosti (kada je osujećeno zadovoljenje) i nezadovoljstva. Kod hroničnog nezadovoljenja određenih potreba ova osećanja se nadograđuju i modifikuju na različite načine (psihološkim mehanizmima odbrane). Javljaju se osećanja anksioznosti, nesigurnosti, manje vrednosti, agresivnosti itd.

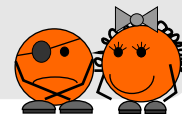
Treba razlikovati motive od podsticaja, objekta i situacija koji izazivaju aktualiziranje, oživljavanje motiva, kao što su primeri nagrada i pohvala koje oživljavaju motiv za društvenim priznanjem. Osećanja takođe pomažu ostvarivanje motiva, daju intenzitet i snagu aktivnosti. U odnosu čoveka prema svojim potrebama izražava se njegov odnos prema smislu njegovog života. Tesna je veza između potreba i motiva čoveka i njegove strukture.

Izjave
mladih

Svaki dan nam je lep, ako ga sami takvim učinimo.

© ISKUSTVIMA NVO

Ovo je kompleksno pitanje, pre svega zbog činjenice da postoji veliki broj različitih potreba i motiva i velike individualne razlike u strukturi ličnosti i vrednostima svake osobe.

Postoje, međutim, neke zajedničke karakteristike koje važe za većinu pripadnika određenih uzrasnih/razvojnih kategorija koje su svakako uslovljene i složenim uticajem društveno-socijalnih prilika, karakterističnim za različite sredine i različita doba.

© PREPORUKAMA POVELJE

U tesnoj saradnji sa omladinskim organizacijama, organizacijama podstanara i/ili organizacijama potrošača, agencijama za obezbeđivanje dotiranog stambenog prostora i socijalnim radnicima, lokalne i regionalne vlasti treba da pospešuju razvoj sledećih elemenata ili da te elemente razvijaju unutar postojećih društvenih struktura:

• lokalne stambeno-informativne servise za mlade;

• lokalne programe (npr. jeftine kredite, sisteme garantovane stanarine) kako bi se mladima omogućio pristup stambenom smeštaju.

© ISTRAŽIVANJU

Poteškoće i problemi sa kojima se svakodnevno susrećemo:

1. finansijsko-materijalni problemi,
2. nezaposlenost,
3. problemi vezani za školu/posao,
4. loš sistem školovanja,
5. ograničenost i okruženje koje nas koči,
6. problemi osamostaljivanja,
7. osećanja i emotivna nestabilnost,
8. neorganizovanost mladih,
9. netolerancija,
10. neefikasnost sistema,
11. diskriminacija mladih, manjak prostora,
12. monotonost svakodnevne,
13. nemam momka/devojku,
14. komunikacija,
15. problemi nacionalnih manjina,
16. ljudi teško nalaze put ka meni.

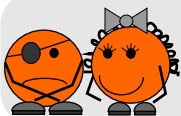
Navedene izjave su rangirane na osnovu odgovora ispitanika/ca kojima najčešće opisuju poteškoće i probleme sa kojima se susreću.

Izjave
mladih

Želja za pripadnošću, odbačenost, nerazumevanje, neshvaćenost okoline, loši životni uslovi, nesklad u porodici i društvu...bežanje od stvarnosti, izlaz iz realnosti kao trenutno rešenje problema.

© ISTRAŽIVANJU

Važne odluke koje svakodnevno donosimo:

1. svakodnevnim problemima,
2. šta treba da uradim kod kuće,
3. da li otići iz zemlje/napustiti Pančevo,
4. mladi ljudi ne učestvuju u donošenju važnih odluka i one jednostavno ne postoje,
5. mladi ljudi nisu naučeni da donose važne odluke,
6. kako da komuniciram sa okolinom,
7. šta treba da obučem/kupim,
8. raspored budžeta, odluke o zapošljavanju,
9. koji ću film gledati,
10. otići po čokoladu.

Rang lista najvažnijih odluka koje mladi Pančeva svakodnevno moraju donositi.

Primeri dobre prakse

REAGUJ

Naziv projekta: "Po meseca u tuđim cipelama"

Gradovi Vojvodine u kojima se realizuje projekat: Novi Sad, Zrenjanin, Pančevo, Kikinda, Novi Bečej, Bačka Palanka

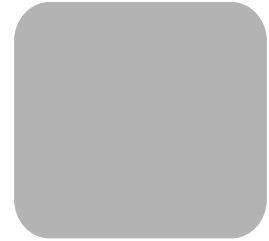
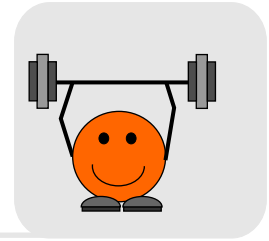
Osnovna svrha projekta ukazivanja da se problemi moraju rešavati komunikacijom i razumevanjem, a ne ignorisanjem i nasiljem je ispunjena jer su sve akcije projekta bazirane na komunikaciji sa javnošću i na javnim mestima. Takođe je i fokusiranje na volonterizam uspelo, te kao rezultat imamo veliki broj akcija u kome je učestvovalo mnogo ljudi, a sve sa minimalnim budžetom.

© ISKUSTVIMA NVO

Mladima treba prilika da zadovolje potrebe i motive za druženjem, pripadanjem grupi, prihvatanjem, uvažavanjem, sticanjem novih veština i znanja korisnih za život, kao i pomoć pri definisanja vrednosti i suočavanja sa raznim problemskim situacijama, mogućnost za samopotvrđivanje kroz razne izazove.

Da bismo ostvarili dobru atmosferu i izašli u susret mladima neophodno je dobro praćenje i dvosmerna komunikacija koja će im omogućiti da sami iskažu svoje potrebe, a nas uputiti na potrebne korekcije.

2. Zdravlje i rekreacija mladih

© ISKUSTVIMA NVO

Problemi sa kojima se susreću mladi:

- neinformisanost mladih o zdravstvenim problemima,
- nezainteresovanost mladih,
- nepostojanje adekvatnog zdravstvenog programa,
- manjak finansija u zdravstvenom budžetu i u NVO,
- nedostatak zdravstvene strategije i plana,
- nedostatak prostora za rad organizacija koje se bave zdravstvenim problemima mladih,
- nepostojanje veze između zdravlja i rekreacije,
- štetne navike poroci (alkohol, narkotici, duvan),
- trudnoća kod maloletnih devojaka,
- diskriminacija osoba zarazenih HIV-om,
- polno prenosive bolesti (PPB)

© PREPORUKAMA POVELJE

Da bi se podstaklo pojavljivanje i sprovođenje projekata čiji su autori mladi i da bi se podstakao kako razvoj pojma sveobuhvatnog zdravlja tako i dinamika života u zajednici, lokalne i regionalne vlasti treba da stvaraju ili razvijaju institucionalnu mašineriju za dogovaranje između omladinskih organizacija, izabраниh predstavnika i svih društvenih i profesionalnih grupa zainteresovanih za društveno blagostanje i unapređenje zdravlja.

© ISTRAŽIVANJU

Opasnosti po zdravlje mladih koje nam prete:

- 1.narkomanija
- 2.kriminal
- 3.alkoholizam
- 4.sekte
- 5.nasilje, agresija, mržnja
- 6.samoubistvo
- 7.rat
- 8.zagađenje životne sredine
- 9.stres
- 10.fizička i mentalna neaktivnost
- 11.prostitucija
- 12.oružje
- 13.laž
- 14.demokratija
- 15.posao i zapošljavanje
- 16.politička moć
- 17.preterano gledanje TV
- 18.nacionalizam i šovinizam
- 19.NVO
- 20.loše društvo
- 21.konformizam
- 22.dijete i nepravilna ishrana
- 23.laka zabava
- 24.bežanje iz škole
- 25.autostopiranje
- 26.španske serije
- 27.izlasci do kasno

Odgovori su rangirani na osnovu najčešćih izjava ispitanika/ca o opasnostima današnjice po zdravlje mladih Pančeva.

© ISTRAŽIVANJU

Moj odnos prema zdravlju:

	Da (%)	Ne (%)
Pravilno se hranim	67	33
Redovno vežbam/rekreiram se	72	28
Imam seksualne odnose	45	55
Pod stresom sam	30	70
Pušim	31	69
Konзумiram alkohol	43	57
Konзумiram drogu	9	91
Kontrolišem bes	74	26
Pijem kafu	59	41
Kontrolišem zdravlje	76	24

Izjave mladih o načinima na koje bi oni kojima veruju mogli da se angažuju u rešavanju problema sa kojima se mladi suočavaju:

Roditelji: Pažnja, saveti, razgovor, iskrenost, poverenje, "Roditelji budite stvarno roditelji!!!"

Prijatelji: Iskrenom i otvorenom komunikacijom, "just be friends! :)"

Škola: Tribine, radionice, razgovori sa stručnim licima

Zdravstvo: Ukazivanje na opasnosti, redovni pregledi, preventivne kampanje

Opština: Podrška inicijativama mladih (NVO, različiti projekti), radna mesta, igrališta i sportski tereni

NVO: Radionice, razgovori, kampovi

Mediji: Objektivnije informisanje, više emisije o problemima mladih, medijska podrška različitim kampanjama

Ostali: Da više pažnje posvete mladima

© PREPORUKAMA POVELJE

Suočene sa pogubnim efektima duvana, alkohola i zloupotrebe droga među mladima, lokalne i regionalne vlasti treba da uvode, razvijaju ili podstiču, zajedno sa predstavnicima omladinskih organizacija i zdravstvenih ustanova, lokalne informativne politike i savetovališta za mlade pogođene ovim problemima, kao i posebne edukativne politike za mlađe socijalne radnike, dobrovoljne aktiviste i rukovodioce organizacija koje donose strategije prevencije i rehabilitacije za zainteresovanu omladinu.

© ISKUSTVIMA NVO

Mehanizmi rešavanja problema:

- razvijanje zdravstvene strategije i programa na lokalnom nivou,
- motivisati mlade da se informišu u vezi zdravstvenih problema,
- organizovati više radionica o štetnim navikama u društvu,
- razvijanje savetovališta za mlade sa problemima,
- aktiviranje raznih projekata za finansiranje organizacija koje se u svome programu bave zdravstvenim problemima,
- zdravstveno prosvetavanje,
- rad psihologa po školama na teme zdravstvenog obrazovanja,
- motivisanje mladih za fizičke aktivnosti.

Izjave
mladih

"Uskraćena su nam prava na zdravstveno osiguranje, zdravu životnu sredinu...pravo na pravo, pravo na zdravlje."

O ISTRAŽIVANJU

P

O PREPORUKAMA POVELJE

P

P

P

Primeri dobre prakse

Misija izviđaštva je da doprinese obrazovanju mladih ljudi, kroz sistem vrednosti zasnovan na skautskom Zavetu i Zakonu, da pomogne izgradnju boljeg sveta u kome su ljudi ostvareni kao pojedinci i imaju konstruktivnu ulogu u društvu.

Ovo se postiže kroz:

- uključivanje mladih u proces neformalnog obrazovanja tokom celokupnog perioda njihovog razvoja
- primenu posebnog metoda koji svakog pojedinca čini glavnim nosiocem procesa sopstvenog razvoja, osobom koja se oslonja na sopstvene snage, koja je odgovorna, posvećena i spremna da pruži podršku drugima
- pomoć u procesu uspostavljanja sistema vrednosti koji se zasniva na duhovnim, društvenim i ličnim principima, sadržanim u Zavetu i Zakonu.

Izviđaštvo je pokret koji postoji u 218 zemalja sveta i okuplja 28.000.000 članova. U Pančevu izviđačka organizacija postoji od 1921. Godine.

O ISTRAŽIVANJU

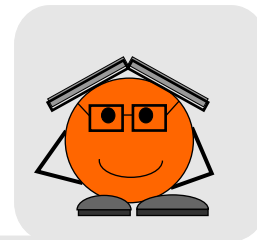
Gde se rekreiram?

Kod kuće, u stanu ili dvorištu	4%
Na bazenu	2%
Na Sportskom centru u Hali sportova	12%
Na terenu, javnim prostorima, igralištu u kraju	3%
Kod kuće, imam teretanu	26%
Na treningu u sport. klubu, u teretani	2%
Od kuće do škole	19%
U iznajmljenim salama osnovnih škola	3%
U Beogradu	3%
U KUD-ovima, plesnoj školi, na baletu	1%
U parku, narodnoj bašti, pored reke, kej, izleti	3%
Na času fizičkog	11%
Total	100%

3.Obrazovanje mladih

© ISKUSTVIMA NVO

Problemi sa kojima se susreću mladi:

- neinformisanje o poljima delovanja NVO u gradu (brošure, štampani materijal, mediji);
- motivacija i informisanje mladih ljudi da se priključe organizacijama;
- radni prostor;
- finansiranje;
- istraživački projekat (obrazovne potrebe i instrumenti).

© PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba da pruže finansijsku i drugu podršku, kao što su objekti za održavanje skupova, kako bi se mladima omogućilo da uspostave demokratska udruženja školske omladine. Ta udruženja treba da budu nezavisna i sa autonomnom upravom i treba da imaju pravo da učestvuju u odlukama koje se tiču upravljanja školom u saradnji sa nastavnicima i školskim vlastima.

Tamo gde su odgovorne za školske planove i programe, lokalne i regionalne vlasti treba da obezbede da učenici i studenti i njihova udruženja budu permanentno konsultovani u vezi sa planovima i programima i njihovim razvojem.

© ISTRAŽIVANJU

Učimo kroz *životno, *neformalno i *formalno obrazovanje:

	životno porodica ulica	neformalno NVO, organizacije	formalno škola, fakultet
Primanje i davanje saveta			
Razvijanje osećaja značaja i svrhe života			
Razumevanje funkcionisanja moje vlade			
Upoznavanje sa nacionalnim herojima i izumima			
Razvijanje osećaja vrednosti			
Čitanje, pisanje i osnovi aritmetike			
Ljudsko zdravlje i kako ga čuvati			
Vodjenje tima			
Razumevanje i rešavanje konflikata			
Mladi u donošenju odluka			
Živeti sa drugima i poštovati različitosti			

Učesnici istraživanja su ocenama od 1 do 5 ocenili na kojim mestima usvajaju određena saznanja.

	Učim
	Učim manje
	Učim više

○ ISTRAŽIVANJU

Mesta neformalnog obrazovanja u Pančevu su:

NVO, organizacije, udruženja	33%
Sportska društva, klubovi	17%
Kursevi, seminari	11%
Društvo, drugovi	8%
Mediji (novine, radio,TV)	8%
Škola	4%
Mesta na koja izlazim	4%
Folklor	3%
Privatni časovi	2%
Internet	2%
Biblioteka, galerije, časopisi...	2%
Svuda po malo	2%
Kod kuće	2%
Dramska sekcija	1%
Privatne škole	1%
Total	100%

Mesta životnog obrazovanja u Pančevu su:

Porodica	43%
Prijatelji, ortaci, ekipa	22%
Javna mesta, ulica	17%
Škola	8%
Mediji	6%
Posao	2%
Putovanja	2%
Total	100%

○ PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba i da obezbede da građansko i političko obrazovanje bude ugrađeno u školske programe i da mu se daju potrebni značaj i sredstva u obrazovnom programu svih učenika i studenata.

Lokalne i regionalne vlasti, svesne istaknute uloge koju škola igra u životu mladih, treba da u školskom okruženju obezbede podršku i edukaciju o participaciji mladih, edukaciju o ljudskim pravima i neformalno učenje u školama, podstičući:

- stručnu edukaciju za nastavnike i one koji rade s mladima o praksi participacije mladih;
- sve oblike participacije učenika u školama;
- programe građanskog obrazovanja u školama;
- obrazovanje u vršnjačkim grupama, obezbeđujući potreban prostor i sredstva i podržavajući razmenu

○ ISKUSTVIMA NVO

Škola nije samo institucija u kojoj mladi provode znatan deo života i pohađaju program formalnog obrazovanja već je i mesto gde se oblikuju mnogi njihovi pogledi i stavovi o životu. Važno je da mladi nauče o participaciji i demokratiji dok su u školi i da tečajevi o demokratiji, participaciji i pravima i dužnostima građana budu dostupni i zasnovani na valjanim izvorima. Međutim, škola mora da bude i mesto gde mladi doživljavaju demokratiju u akciji i gde se njihova participacija u donošenju odluka podržava, podstiče i smatra delotvornom.

“Predrasude i stereotipe preuzimamo od ljudi punih mržnje.”

© ISKUSTVIMA NVO

Mehanizmi rešavanja problema:

- radna grupa za obrazovanje kao medijator u komunikaciji (NVO, institucije, mladi ljudi);
- akcioni plan (istraživanje, informisanje, finansiranje...);
- motivacija;
- partneri;
- ljudi mladi resursi

© PREPORUKAMA POVELJE

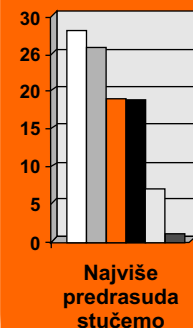
U cilju promovisanja politike ravnopravnosti žena i muškaraca, lokalne i regionalne vlasti treba da:

- donesu srednjoročni plan kako bi se uklonila neravnopravnost između mladića i devojaka;
- sprovode i evaluiraju mere kojima se suzbija diskriminacija između devojaka i mladića.

© ISTRAŽIVANJU

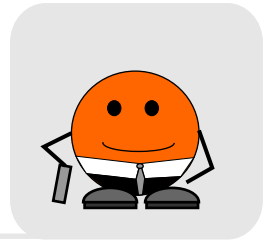
Najviše predrasuda stičemo:

- “U obdaništu, osnovnim i srednjim školama, pa je na faksu već kasno (neophodne reforme).”
- “Preteranim druženjem sa mnogo starijim osobama. Život ih je naterao da postanu mahom izolovani.”
- “Televizija!!! Mladi su velike pristalice TV-a i to jako loše utiče na celokupnu zajednicu.”
- “Pri razgovoru sa ljudima, uglavnom onima koji nisu prijatelji, sa poznanicima.”
- “U porodici, moja keva je rasista.”
- “Od ljudi punih mržnje.”

4. Zapošljavanje mladih

© ISKUSTVIMA NVO

Problemi sa kojima se susreću mladi:

- školstvo nije u sprezi sa potražnjom kadrova;
- specifična znanja određenih poslova (osposobljavanje...);
- informisanost (prava mladih);
- rad na crno;
- „posao vam niko neće dati, morate ga tražiti sami“;
- neprihvatanje sopstvene odgovornosti;
- nedostatak sinergije (institucije);
- mediji;
- nepoverenje prema NVO;
- tranzicija privatizacija;
- višak zaposlenih;
- otpor prema licima sa invaliditetom;
- od 20.000 nezaposlenih u Pančevu 50% su mladi ljudi do 30 godina, oba pola, dok većinski deo nezaposlenih ima niži stepen obrazovanja.

© PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba da razvijaju politike i promovišu inicijative za smanjenje nezaposlenosti među mladima, tako da:

- razvijaju politike i programe u dogovoru s mladima (uključujući i one koji su nezaposleni ili im prethodi gubitak zaposlenja), lokalnim poslodavcima, sindikatima, obrazovnim vlastima, telima zaduženim za obuku i zapošljavanje i omladinskim organizacijama kako bi se otklonili uzroci nezaposlenosti mladih i povećale mogućnosti zapošljavanja za mlade;
- osnivaju lokalne centre za zapošljavanje kako bi pružile stručnu pomoć i podršku nezaposlenim mladim ljudima u pronalaženju sadržajnog i stabilnog zaposlenja. Nezaposleni omladinci treba da imaju pravo da budu uključeni u rukovođenje ovim centrima, ako to žele;

© ISTRAŽIVANJU

Uslovi koje želimo prilikom zapošljavanja :

1. fer uslovi, bez veza, podmićivanja
2. fer uslovi u ugovoru/kolektivni ugovor
3. polna ravnopravnost
4. dobre plate
5. informacija o obavezama i pravima
6. mogućnost usavršavanja
7. posao u struci
8. sigurnost, zaštita na radu
9. na osnovu realne stručnosti
10. nove profesije i profili
11. pravi ljudi na pravim mestima
12. provera sposobnosti pri zapošljavanju
13. kvalitet rada prati standarde
14. cena intelektualnog rada veća od cene fizičkog rada
15. na osnovu stručne spreme
16. smanjenje starosne granice za odlazak u penziju
17. bolje soc. i zdravstveno osiguranje
18. mogućnost promene posla
19. motivacija nagrađivanjem
20. u skladu sa ličnim afinitetima

Odgovori su rangirani na osnovu najčešćih izjava ispitanika/ca i opisuju uslove koje oni žele prilikom zapošljavanja.

Izjave
mladih

Želimo:

1. fer uslovi, bez veza, podmićivanja...
2. fer uslovi u ugovoru/kolektivni ugovor
3. polna ravnopravnost

© ISTRAŽIVANJU

Da bih bio/bila zadovoljan/na poslom kojim se bavim najvažnije je:

velika plata	
dobar timski rad (atmosfera)	
siguran posao	
posao u kojem mogu zaista pomoći drugim ljudima	
besplatno ili jeftino dečje osiguranje	
uzbudljiva atmosfera	
besplatno ili jeftino zdravstveno osiguranje	
prilike da srećem puno ljudi	
putovanje	
sam svoj šef	
sližbeni auto	
lakoća rutine	
važan posao u očima drugih	

	Veoma važno
	Važno
	Manje važno

© PREPORUKAMA POVELJE

- podržavaju osnivanje firmi, preduzeća i zadruga od strane mladih ili grupa mladih ljudi tako što će da obezbede novčana sredstva i druge oblike podrške, kao što su prostorije, oprema, obuka i profesionalni saveti;
- podstiču eksperimentisanje mladih sa društvenom privredom, inicijativama samopomoći u lokalnoj zajednici ili zadrugama.

Lokalne vlasti treba da:

- omogućće devojkama i mladim ženama da dobiju specifične informacije o obrazovnim tečajevima koji dovode do stručnih kvalifikacija;
- omogućće devojkama i mladim ženama da steknu profesionalne veštine tako što će im se davati stipendija i pružati specifični obrazovni tečajevi i za profesije koje su tradicionalno bile popunjene muškarcima;

© ISKUSTVIMA NVO

Mehanizmi rešavanja problema:

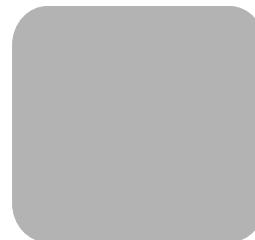
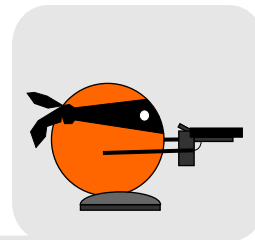
- reforma školstva, kako ne bi postojala potreba za prekvalifikacijom;
- određivanje realne potražnje profesija tj.zanimanja koja se traže na tržištu rada;
- preko neformalnog oblika obrazovanja (opismenjavanje u oblastima informatike i tehnologije) izvršiti prekvalifikaciju i doškolavanje;
- tribine kao sredstvo obaveštavanja, osveščivanja i podizanja svesti mladih o problemu nezaposlenosti, uz učešće stručnjaka;
- informisati mlade o programima koje sprovodi Zavod za tržište rada i Nacionalna agencija za tržište rada: Volontiranje, Centar za mlade stručnjake, Program pripravnika, Program dopunskih znanja, Sajmovi zapošljavanja, Obuka za traženje posla, Samozapošljavanje;

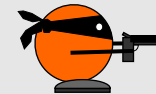

"Da vidi dal' je on spreman za rad, a ne da lelemuda; da vidi da je timski igrač, a ne da pravi sranja drugima da bi izvukao svoje dupe."

5. Mladi i konflikti sa zakonom

© ISKUSTVIMA NVO

Problemi sa kojima se susreću mladi:

- Zloupotrebe, maloletnička delikvencija, i problem sektori.
- Osećaj nepripadanja zajednici.
- Pad sistema vrednosti.
- Odsustvo pozitivnih uzora.

• Najčešći konflikti sa zakonom kod mladih danas su krivična dela protiv imovine; časti i ugleda; dostojanstva, ličnosti i morala; protiv života i tela; uznemiravanje javnog reda i mira; protiv javnog saobraćaja.

• Uzroci konflikta sa zakonom: socijalni status/nemaština, bežanje od stvarnosti, dokazivanje, zapuštenost od strane porodice i društva, mržnja, diskriminacija, obest, zavist/ljubomora, znatiželja/nesvesnost, provokacija, obmana/ „navlakuša”, zloupotreba.

• Neadekvatno finansiranje i ljudski resursi (bez obuke, umrežavanja i zajedničkog delovanja).

© PREPORUKAMA POVELJE

Imajući na umu da su mladi često žrtve kriminala i nasilja, i prepoznajući potrebu pronalazjenja odgovarajućih odgovora na kriminalitet i nasilje u savremenom društvu, kao i potrebu neposrednog uključivanja mladih u borbu sa ovim problemima, lokalne i regionalne vlasti treba:

- da uključuju mlade u savete za prevenciju kriminala, tamo gde takvi saveti postoje;
- da posebno rade s mladima koji su izloženi riziku da budu umešani u kriminalitet ili koji su već umešani u kriminalitet;
- da se bore protiv rasističkog nasilja svim raspoloživim sredstvima;
- da se suprotstavljaju svim oblicima nasilja u školama.

To treba činiti u saradnji sa svim relevantnim subjektima, kao što su obrazovne vlasti, policija, nastavnici, roditelji i sama omladina;

© ISTRAŽIVANJU

Mislim da mladi Pančeva krše zakon zbog:

1. dejstva alkohola i droga,
2. nezadovoljstva,
3. problema u porodici i društvu,
4. psiholoških problema,
5. zabave, provoda, hira,
6. loših uzora,
7. loše ekonomske situacije i nezaposlenosti,
8. bogaćenja, koristi, zarade, lake zarade,
9. traže pažnju,
10. dokazivanja i imidža

Mislim da su za prevenciju kriminala u budućnosti najodgovorniji:

1. Policija
2. Zakoni i država
3. Porodica i roditelji
4. Prijatelji
5. Mediji
6. Obrazovne ustanove
7. Socijalne i zdravstvene ustanove
8. Vršnjačka edukacija
9. Vojska
10. Pravne službe

Navedene izjave su rangirane na osnovu odgovora kojima ispitanici najčešće opisuju razloge zbog kojih mladi Pančeva dolaze u sukob sa zakonom.

○ ISTRAŽIVANJU

Smanjenju kriminaliteta
najviše bi doprinela

© ISKUSTVIMA NVO

Rad na prevenciji kriminala podrazumeva postojanje i organizovanje čitavog niza službi i programa, poput:

- prevencije zloupotrebe dece,
- intervencije prema počiniocima i podrške žrtvama,
- podrške porodicama i zajednicama izloženim nasilju,
- SOS telefona,
- savetovališta,
- neformalnih obrazovnih programa,
- utočišta za žrtve nasilja,
- prevencije zloupotreba, alkohola, lekova i narkotika,
- informativnih materijala,
- kulturnih festivala, sportskih manifestacija,
- otvorenih klinika,
- obuka onih koji rade sa mladima u smislu prepoznavanja znaka

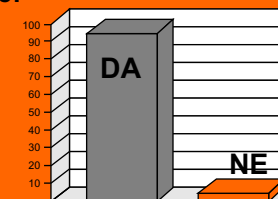
© PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba stoga da mladima omoguće pristup njihovim pravima:

- razvijajući njihovo znanje širenjem informacija, naročito u školama, vršnjačkim grupama i informativnim službama;
- primenjujući njihova prava kroz podršku službi stvorenih kako bi radile zajedno sa mladima koji to žele;
- dozvoljavajući mladima da učestvuju u donošenju novih pravila.

© ISTRAŽIVANJU

Mislim da u Pančevu postoje sekte:

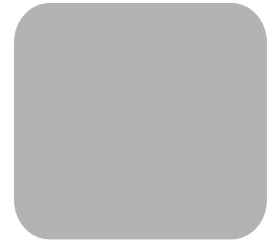
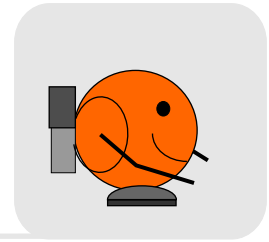
Kontakt i susreti sa sektama u Pančevu :

Nisam bio/bila u kontaktu sa sektama	55%
Nisam ali poznajem nekoga ko je bio	4%
Nisam se susreo i nemam nameru/ne želim nikada	4%
Nisam, ne daj Bože!	3%
Nisam, bežim od sektaša, ne družim se sa takvima	2%
Ne znam	9%
Jehovini svedoci	9%
Crna ruza	3%
Evangelisti	2%
Mormoni	3%
Adventistička crkva (subotari)	1%
Na skupovima, kao mala kada me je baba vodila	2%
Bili su mi na vratima	3%
	100 %

6. Mladi građani, aktivizam i volonterizam

© ISKUSTVIMA NVO

Problemi sa kojima se susreću mladi:

- nedovoljno zainteresovanih;
- nedostatak prostora i prostorija namenjenih mladima;
- nedostatak motivacije;
- neinformisanost;
- konzervativnost;
- neadekvatna socijalizacija;
- koristoljublje;
- predrasude;
- stereotipi;
- klima u okruženju;
- manjak novčanih sredstava;
- nepostojanje odgovarajućih institucija;
- potreba za agresivnijom kampanjom.

© PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba da omoguće realizaciju projekata mladih, kako malih tako i velikih, omogućavajući da njihovu realizaciju prate stručnjaci i obezbeđujući im pristup finansijskoj, materijalnoj i tehničkoj pomoći.

Lokalne i regionalne vlasti treba da imaju poseban budžet namenjen isključivo za podržavanje omladinskih organizacija koje obavljaju aktivnosti ili pružaju usluge ili deluju kao glas mladih u zajednici i zastupaju njihove interese. Treba dati prednost organizacijama kojima upravljaju mladi i za mlade i/ili koje imaju politike i sisteme kojima se omogućava aktivna participacija mladih.

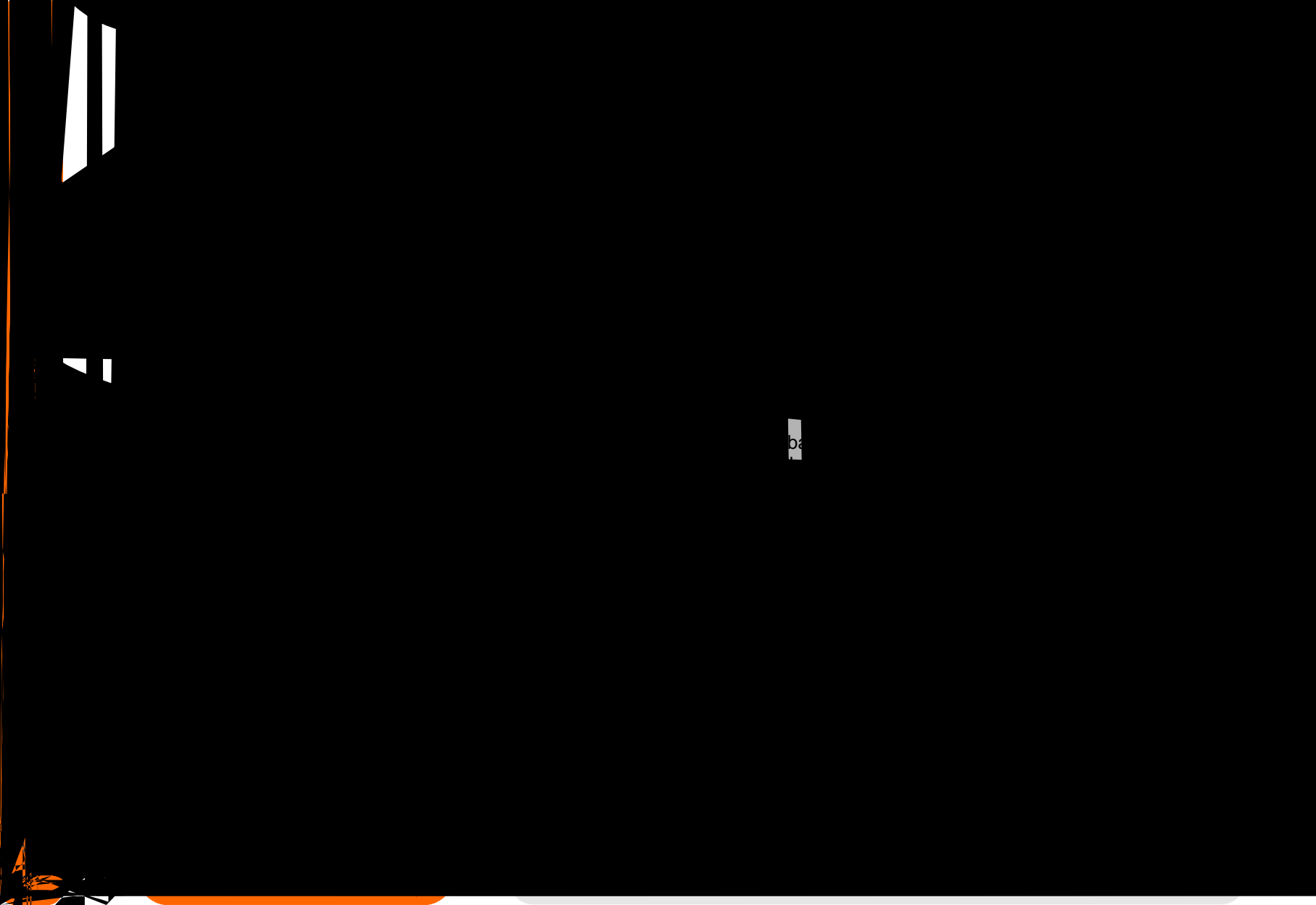
© ISTRAŽIVANJU

Način na koji su ispitanici definisali pojam "građanin".

Građanin je:

- **30%** Čovek koji živi u gradu
- **20%** Osoba koja voli svoj grad, postuje zakon i brine o sebi i okolini, poštuje ostale građane!!
- **17%** Građanin je svaka osoba ovoga sveta kome su zagarantovana jednaka prava, mogućnosti i obaveze
- **10%** osoba koja ima svoja prava i živi u gradu/selu
- **10%** građanin je čovek sa puno izbora i malo mogućnosti da ih ostvari
- **8%** mašinerija za glasanje
- **5%** svaki čovek/žena/ dete koje svojim rođenjem stiče ljudska prava

ba
.

© ISKUSTVIMA NVO

Motivi za aktiviranje mladih:

- druženje,
- upoznavanje novih ljudi,
- žurke,
- dobre vibracije,
- promovisanje zdravog života,
- interesantne kampanje,
- vršnjačka edukacija,
- otvorenost ljudi,
- saradnja,
- učenje kroz zabavu,
- korisno provedeno slobodno vreme,
- sopstveno zadovoljstvo.

© PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba u saradnji s političkim partijama i nepristrasno da podstiču angažovanje mladih u partijskom političkom sistemu uopšte i da podržavaju specifične aktivnosti, kao što je edukacija.

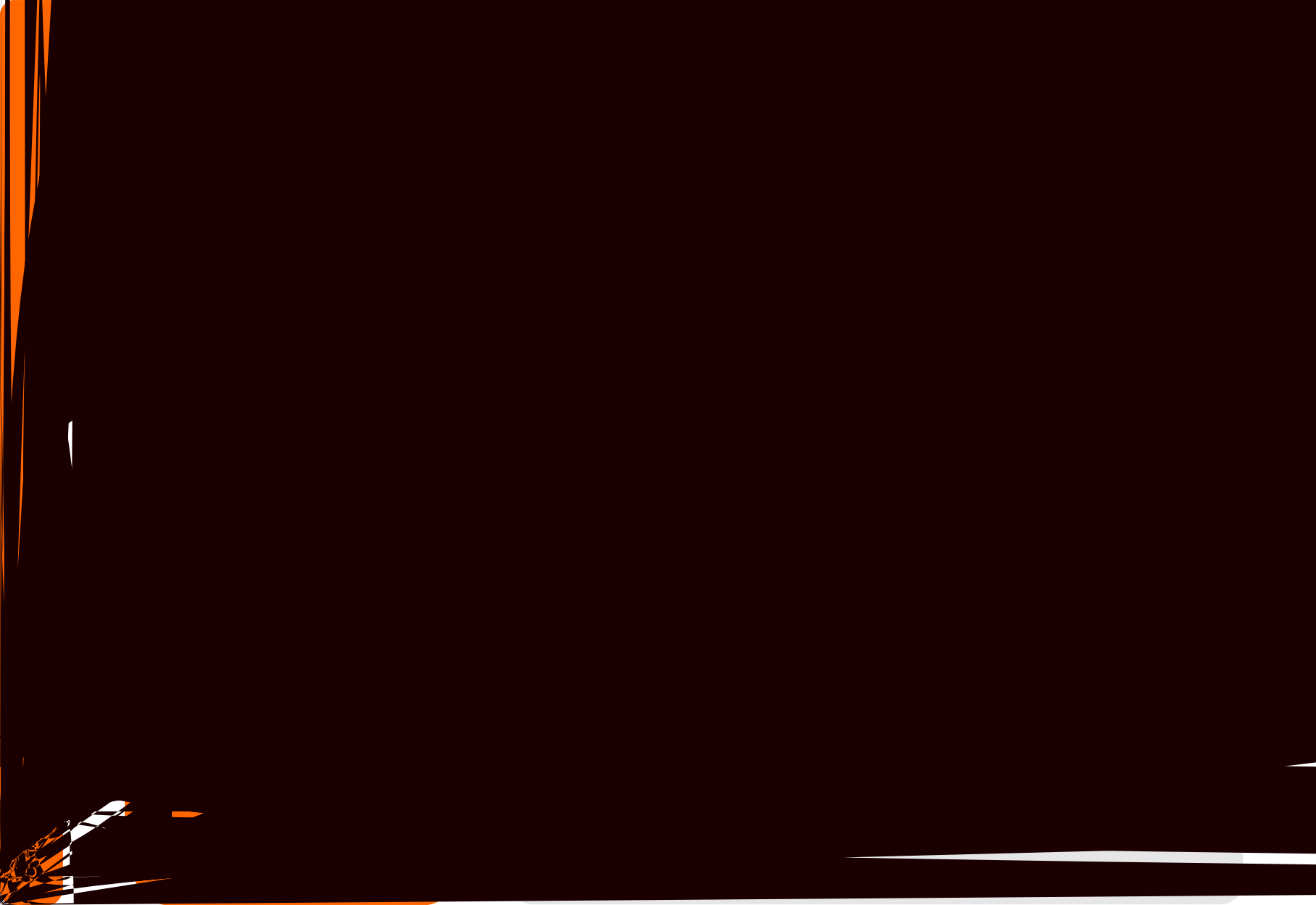
Lokalne i regionalne vlasti treba da podrže organizovane društvenokulturne aktivnosti koje sprovode udruženja i organizacije, omladinske grupe i centri u lokalnim zajednicama. Oni zajedno s porodicom i školom i privredom predstavljaju jedan od stubova društvene kohezije u opštini ili regionu; oni su posrednici za participaciju mladih i sprovođenje politike prema mladima u oblasti sporta, kulture, zanata, umetničkih i drugih oblika stvaralaštva i izražavanja, kao i na polju društvenog delovanja.

© ISTRAŽIVANJU

Naše obaveze su:

1. Da se školujem i završim školu;
2. Posao, profesionalnost;
3. Poštovanje zakona, plaćanje dažbina, porez, takse; poštovanje raznih odluka,
4. Služenje vojske;
5. Da glasam;
6. Da imam legitimaciju;
7. Da čuvam životnu sredinu;
8. Čuvati svoj grad i okolinu, poštovati Pančevo;
9. Da se ponasam kulturno;
10. Poštovanje različite opredeljenosti; to je pomoć drugom u životu;
11. Da poštujem prirodu i druge starije, da pomognem saletu i kevi;
12. Da ne kradem mleko;
13. Da bacam mleko u kupujem mleko, spremljen da pomognem u životu;
14. Da jedem;
15. Da učim za život, da se ženim, da ima dom i da sam zdrav i prav.

Odgovori su rangirani po novu najčešćih izjava mladih o svojim obavezama.

© ISKUSTVIMA NVO

Ženska mirovna grupa

m,

© ISTRAŽIVANJU

O volonterskim aktivnostima unapređenja lokalne zajednice i kvaliteta života dobijam informacije:

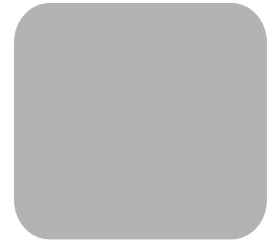
- Prijatelji 54 %
- TV, radio 42 %
- Novine 38 %
- Plakati 36 %
- Oglasna tabla 16 %

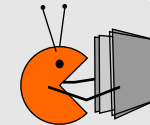
Objašnjenje: 11% ispitanika ispoljava bilo kakav aktivizam, osim svojih svakodnevnih, stalnih obaveza (škola, posao).

Doprinosim, aktivno učestvujem u radu:

Neformalne grupe	2%
Grupe građana	1%
Lokalne novine	1%
Muzičke grupe	2%
Sportskog kluba	5%

7. Informisanje mladih

© ISKUSTVIMA NVO

Problemi sa kojima se susreću mladi:

- Nedovoljno tema koje se tiču života mladih;
- Nedostatak prostora u medijima, nezainteresovanost medija za probleme i potrebe mladih;
- Učešće mladih u medijima (nedovoljan broj, nedovoljan uticaj mladih);
- Nedovoljna motivisanost mladih za rad u medijima (stari kadar koji ne želi promene, neadekvatno nagrađivanje - podrška);
- Loša koordinacija među mladima u medijima;
- Nepravovremeno informisanje o aktivnostima mladih;
- Manjak informacija o omladinskim organizacijama i njihovim aktivnostima u medijima;
- Pravo mladih na pristup informacijama o povoljnim prilikama i temama koje ih se tiču.

© PREPORUKAMA POVELJE

Da bi učestvovali u aktivnostima i životu svoje zajednice, ili da bi imali koristi od službi i pogodnosti njima namenjenih, mladi moraju da znaju o njima.

Lokalne i regionalne vlasti i drugi relevantni subjekti treba da podstiču i pomažu stvaranje odgovarajućih informativnih službi za mlade, između ostalog, kroz postojeće strukture kao što su škole, omladinski servisi i biblioteke. Potrebno je preduzeti posebne mere kako bi se zadovoljile informativne potrebe kategorija mladih koji imaju poteškoća sa dostupnošću informacija (jezičke barijere, nedostupnost interneta, itd.). Informativne službe za mlade moraju da se pridržavaju određenih stručnih principa i standarda. Mladi moraju da imaju mogućnost da učestvuju u pripremi, realizaciji i evaluaciji aktivnosti i proizvoda omladinskih informativnih centara/službi i da imaju svoje predstavnike u njihovim upravnim telima.

© ISTRAŽIVANJU

Lokalni mediji koje pratim:

TV Pančevo	17%
Pančevac	12%
Radio Pančevo	10%
TV Ritam	7%
Radio Spektar	8%
Radio Kiss	4%
Radio Ritam	3%
Novoseljanske novine	2%
Radio Safir	2%
013	2%
Starčevac	3%
Šraf i šubler	1%
Odgovori mladih koji nisu naveli lokalne medije	13%
Ne pratim lokalne medije	13%
Ne pratim jer nemam signal	13%
	100%

Na lokalnim medijima prija mi/privlači me:

Dobra muzika	29%
Informisanje o dešavanjima u gradu i kulturi	17%
Crtani filmovi, filmovi, serije	12%
Lokalne vesti, način informisanja	8%
Sportski program	5%
Novinarke, žene, devojke	4%
Info o društvenim akcijama, NVO	3%
Nova saznanja	3%
Informacije o ekologiji	2%
Crna hronika, posao	2%
Oglas	2%
Čitulje	1%
Odgovori mladih koji ništa posebno ne izdvajaju	12%
	100%

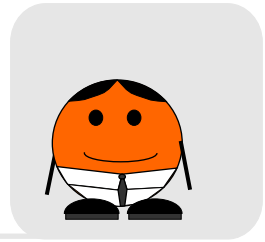
© PRIZNANJE

© PREPORUKA

© ISKUSTVIMA N

www.izdavaštvo.hr

8. Mladi i kultura

© ISKUSTVIMA NVO

Problemi sa kojima se susreću mladi:

- Komunikacija sa institucijama
- Rad organizatora, PR menadžera isl.
- Zakon
- Srtuktura zaposlenih
- Institucije daju minimum
- Pravovremeno informisanje
- Razuđenost NVO-a

© PREPORUKAMA POVELJE

Umetnost i kultura postoje u oblicima koji su mnogostrani i stalno se menjaju zavisno od ukusa, mesta i razdoblja. Oni su, međutim, deo prošlog, sadašnjeg i budućeg ličnog i kolektivnog nasleđa, kojem svako naredno pokoljenje daje svoj doprinos. Oni su, na određen način, odraz svakog društva. Mladi, kroz svoju kulturnu praksu i svoju sposobnost za inicijativu, istraživanje i inovaciju, izgrađuju i igraju ulogu u ovim kulturnim razvojjima.

Stoga je važno da im se omogući pristup kulturi u svim njenim oblicima i da se podstiču njihove mogućnosti za stvaralačko delovanje, uključujući i delovanje na novim poljima.

© ISTRAŽIVANJU

Od ustanova kulture u opštini Pančevo posećujem:

Bioskope	36%
Centar za kulturu/Domove za kulturu	15%
Dom omladine/Studio 21	14%
Ne posećujem	8%
Pozorište	6%
Škole	4%
Muzej	4%
Zdravstvo,park,sportske utakmice,diskoteke,kafane	4%
Galerije	3%
KUD	3%
Biblioteke	3%
	100%

Ustanovama kulture privlači me:

Dobar/novi film	23%
Društvo,devojka,okuplja se dosta ljudi	14%
Atmosfera,zabava,okupljanje	11%
Zabavne predstave,ljubav prema glumi	9%
Eko radionice,NVO,nova saznanja	7%
Prihvatljiv i dostupan program za mlade	6%
Muzika	4%
Slikarstvo,izložbe	4%
Folklor	3%
Žurke	3%
Niske cene,besplatni događaji	2%
Istorija,antikviteti	2%
Lepo uređen prostor	2%
Svirke	2%
Knjiga	1%
Odgovori mladih koji ništa posebne ne izdvajaju	7%
	100%

O ISTRAŽIVANJU

Od ustanova kulture u opštini Pančevo ne posećujem:

Muzej	24%
Pozorište	16%
Galerije	10%
Biblioteke	9%
Dom omladine/Studio 21	6%
Mnoge ne posećujem	5%
SUP, Opštinu, fudbalske utakmice, kafić, folklor	5%
Bioskope	4%
Crkve	4%
Odgovori mladih koji ništa posebno ne izdvajaju	17%
	100%

Od ustanova kulture odbija me:

Loša atmosfera, dosadni su	26%
Ne interesuje me/ne volim: čitanje, muzeje, galerije	15%
Jednolično, nema sadržaja, loš program	14%
Ne znam gde su, nisam dovoljno obavešten/na	8%
Mrzi me	5%
Nemam vremena	4%
Skupo, previsoka cena karte	4%
Nema karti za mlade, samo povlašćeni	3%
Nepostojanje ustanove u mom mestu	2%
Tamo idu stariji, nije IN	2%
Loše osoblje, oprema, način rada, neadekvatno radno vreme	2%
Vika bez potrebe, šuškanje kesica	2%
Odgovori mladih koji ništa posebno ne izdvajaju	13%
	100%

O PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba, stoga, da usvoje, u saradnji sa mladima i njihovim organizacijama, politike kreirane tako da omoguće mladima da postanu kulturni subjekti, sa pristupom znanju, kulturnoj praksi i stvaralačkom delovanju na mestima i pomoću metoda osmišljenih za tu svrhu.

Zajedno sa predstavnicima omladinskih organizacija, lokalne i regionalne vlasti treba da stvore uslove za razvoj politike urbanog okruženja zasnovane na integrisanijem i manje fragmentarnom životnom okruženju koje podstiče društvenu interakciju i razvoj visokokvalitetnih javnih prostora.

O ISKUSTVIMA NVO

Mehanizmi za rešavanje problema:

- Kreativnost
- Finansiranje
- Slobodno vreme
- Slobodan prostor
- Šta mladi smatraju kulturom?!
- Putovanja, saznanja, razmena, informacije
- Kreiranje programa uz učešće mladih
- Ispitivanje kulturnih potreba mladih
- Dom omladine?!
- Pitanje vremenskog roka
- Angažovanje spoljnih saradnika iz NVO sektora
- Organizovanje konkursa

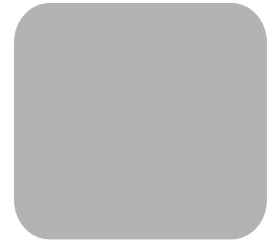
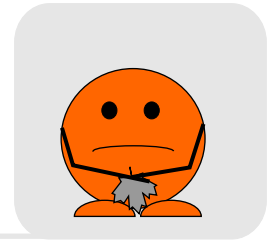
Izjave
mladih

Uvek isto jednolično, nema sadržaja za mlade i loše program.

9. Mladi i ekologija

© ISKUSTVIMA NVO

Mehanizmi za rešavanje problema:

- Poštovanje međunarodnih ugovora i konvencija
- Primenjivanje Zakona o zaštiti životne sredine
- Odgovornost i monitoring
- Unapređenje formalnog ekološkog obrazovanja (osnovno, srednje, više i visoko)
- Podržavanje neformalnog ekološkog obrazovanja
- Racionalno korišćenje energije
- Upotreba alternativne energije (vetar, toplotna energija RNP)
- Zaštita zemljišta, vode, vazduha, biodiverziteta, prirodnih staništa
- Izrada lokalne Agende 21
- Primena Lokalnog ekološkog akcionog plana (LEAP-a)

© PREPORUKAMA POVELJE

Suočene sa sve očiglednijim propadanjem životnog okruženja, lokalne i regionalne vlasti treba da pruže finansijsku podršku obrazovnim projektima u školama i udruženjima kako bi povećale svest o ekološkim problemima.

Svesne da su ekološki problemi izuzetno važni za mlade, koji će u budućnosti morati da se bore sa posledicama grešaka iz prošlosti, lokalne i regionalne vlasti treba da podrže aktivnosti i projekte kojima se podstiče održiv razvoj i zaštita životnog okruženja i kojima su obuhvaćeni mladi i njihove organizacije.

© ISTRAŽIVANJU

Ekologija je:

•33 % opisuje ekologiju koristeći reči: očuvanje, zaštita ili čuvanje životne sredine, okoline, okruženja

“Ekologija je sve što nas okružuje, životna sredina, neki uslovi za život.”

•21 % je smatra naukom, naučnom disciplinom, koja se bavi proučavanjem, zaštitom, unapređenjem, očuvanjem životne sredine, i koristi definicije naučene u školi

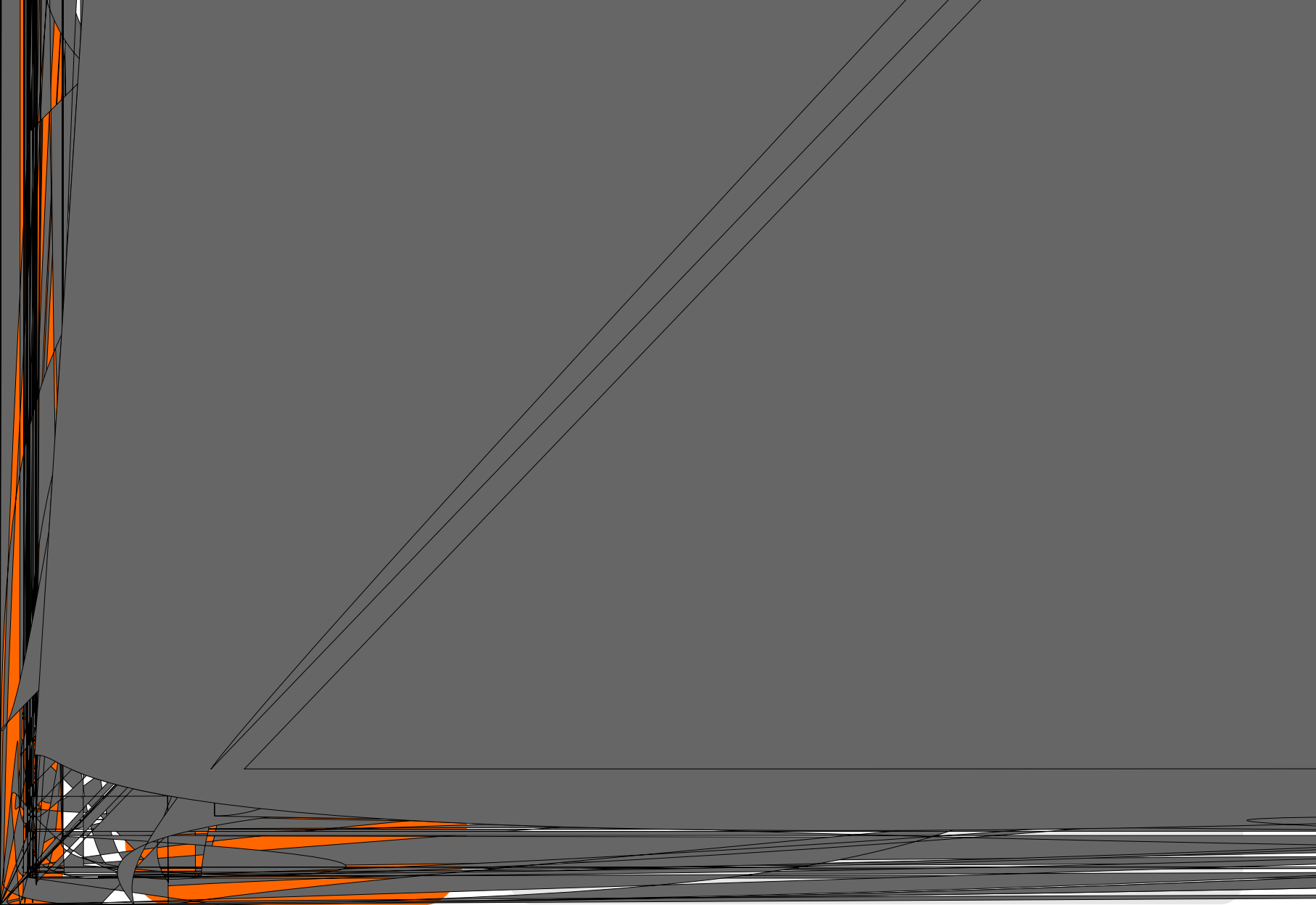
“Ekologija je nauka koja proučava opstanak i aktivne odnose organizama i njihovih zajednica pema spoljašnjoj sredini.”

•15% misli da je ekologija očuvanje, zaštita ili čuvanje prirode

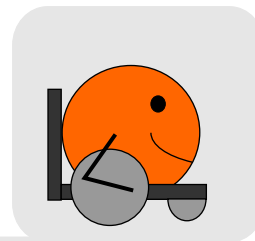
“Nauka koja se bavi živim svetom u celini i načinom na koji mi svi zajedno na planeti zemlji funkcionišemo.”

•10% smatra da je ekologija borba protiv zagađenja

“Zaludenici za prirodu na koje niko ne obraća pažnju.”

10. Mladi sa funkcionalnim smetnjama

Pravenka, 2011

Fizickým poslovím

5%

○ ISTRAŽIVANJU

Mladi sa telesnim ometenostima (očuvanih intelektualnih sposobnosti) mogu se baviti:

Radom na računaru	20%
Administracijom, radom u kancelariji	19%
Ne znam	17%
Poslovima koji zahtevaju upotrebu inteligencije, a ne fizički rad	11%
Umetnošću	6%
Pravom, pedagogijom	5%
Treba da rade	3%
Ne mogu se baviti ni jednim poslom	3%
Prema odluci stručnjaka	2%
Trgovinom	1%
Radom u raznim NVO	13%
	100%

Mladi sa senzornim ometenostima (oštećenog vida ili sluha) mogu se baviti:

Ne znam	26%
Umetnošću	23%
Svim poslovima	7%
Zanatima	6%
Edukacijama u zajednici o senzornim ometenostima	6%
Daktilografijom	6%
Ne mogu se baviti ni jednim poslom	6%
Poslovima koji ne zahtevaju vid, sluh, govor	5%
Radom na kompjuterima	5%
Radom na tel. centralama	3%
Novinarstvom, prevodilašt.	2%
Treba da rade	2%
Prema odluci stručnjaka	2%
Gluve osobe treba da rade u bučnim fabrikama	1%
	100%

○ PREPORUKAMA POVELJE

U vezi s tim, lokalne i regionalne vlasti treba:

- da donose ili osnažuju antidiskriminatorno zakonodavstvo kako bi svim građanima obezbedile ravnopravan pristup javnim mestima, stručnoj obuci, obrazovanju, stambenim resursima, kulturnim aktivnostima i drugim oblastima života. Takav pristup treba da kontrolišu i garantuju zajednička tela koja čine predstavnici lokalnih vlada, predstavnici manjina, kao i sami mladi;
- da neguju obrazovanje protiv diskriminacije u sklopu školskog programa, interkonfesionalni dijalog, multikulturalno i antirasističko obrazovanje.

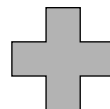
○ ISKUSTVIMA NVO

Mehanizmi rešavanja problema:

- Uklanjanje arhitektonskih barijera
- Timski rad
- Edukacija društva
- Prihvatanje prava pojedinaca
- Razbijanje predrasuda
- Aktiviranje projekta NVO
- Uključivanje osoba sa invaliditetom u rad organizacija
- Rad psihologa sa mladima
- Savetovaništa po grupacijama
- Zdravstveno prosvetavanje

Primeri dobre prakse

CRVENI KRST PANČEVO

Misija Međunarodnog pokreta Crvenog krsta i Crvenog polumeseca je da sprečava i olakšava ljudsku patnju ma gde ona bila, da štiti život i zdravlje i da obezbedi poštovanje ljudskog bića, naročito u vreme oružanog sukoba i drugih vanrednih stanja, da radi na sprečavanju bolesti i na unapređenju zdravlja i socijalne zaštite, da podstiče dobrovoljnost i stalnu spremnost članova Pokreta da pruže pomoć, i opšti osećaj solidarnosti prema svima kojima je potrebna njegova zaštita i pomoć.

U celini, Misija Međunarodnog pokreta je preuzeta u Statut Društva Crvenog krsta Srbije i Crne Gore.

Kao i svaka organizacija Crvenog krsta i Crvenog polumeseca, i Crveni krst Pančeva neprikosnoveno se pridržava 7 osnovnih Principa u svoma radu:

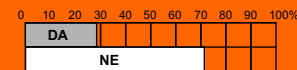
- HUMANOST,
- NEPRISTRASNOST,
- NEUTRALNOST,
- NEZAVISNOST,
- DOBROVOLJNOST,
- JEDINSTVO
- UNIVERZALNOST.

O ISTRAŽIVANJU

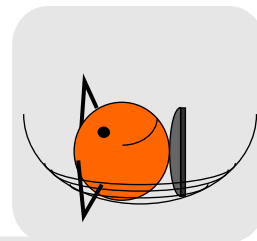
Da bi mladi sa funkcionalnim smetnjama ostvarili pravo na zaposlenje, društvo treba:

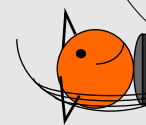
Da im pomogne, stvori uslove, pruži podršku	23%
Ne znam	16%
Da im pomogne oko zapošljavanja	8%
Da stvori uslove bez diskriminacije	7%
Da im omogući osposobljavanje za rad	6%
Veća socijalna, zdravstvena, materijalna pomoć, asistenti	6%
Da im pomogne u obrazovanju	6%
Nova/prilagođena radna mesta	5%
Povećati razumevanje, toleranciju, prihvatanje	5%
Da ukloni arhitektonske barijere	4%
Ništa, nema pomoći	3%
Da im pruži prednost i obezbedi poslove za koje su sposobni	3%
Da to zakonom reguliše	2%
Pokrenuti kampanje, akcije, proteste	2%
Samoorganizovanje, udruživanje	2%
Podizati svest, senzibilisati javnost	2%
	100%

U redovnim školama su i mladi sa funkcionalnim smetnjama:

11. Mladi i slobodno vreme

© ISKUSTVIMA NVO

Psihologija mladih Kategorije razvoja dece i mladih

Poznavanje psihologije mladih je osnova za sve koji su uključeni u rad sa decom i mladima.

Razvoj svakog čoveka je postepen i individualan, a uslovljen biološkim predispozicijama i nizom kompleksnih socijalnih činilaca. Iako postoje značajne individualne razlike među ljudima, postoje, takođe i neka opšta određenja i karakteristike koje su manje-više zajedničke za pripadnike određenih starosnih kategorija.

© PREPORUKAMA POVELJE

Da bi efikasno funkcionisale, institucionalne strukture participacije mladih (bilo formalne bilo neformalne) zahtevaju sredstva i podršku. U tom cilju, lokalne i regionalne vlasti treba takvim strukturama da obezbede prostor, finansijska sredstva i materijalnu podršku potrebnu za njihov nesmetan i efikasan rad. Obezbeđivanje takvih sredstava ne sprečava takve strukture da traže dodatnu finansijsku i materijalnu podršku iz drugih izvora, kao što su privatne fondacije i preduzeća.

Lokalne i regionalne vlasti treba da obezbede da podrška strukturama participacije mladih bude zagarantovana. U tom cilju, one treba da imenuju jamca osobu ili grupu osoba koje bi pratile sprovođenje mera podrške i kojima se ove strukture mogu obratiti u slučaju potrebe.

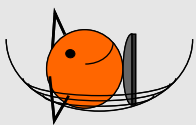
© ISTRAŽIVANJU

Slobodno vreme najčešće provodim:

U šetnji, rekreaciji, u prirodi	16%
U kafićima	15%
Na Tamišu, keju	12%
Izlazeći u grad/centar	6%
Sa prijateljima	6%
Na sportskom centru	6%
U bioskopu	5%
Kod kuće	5%
U kraju sa društvom	4%
U školi	3%
U kulturnim ustanovama	3%
Na treningu	2.5%
U Domu omladine/Studiju 21	2.5%
Na žirkama, svirkama, u diskotekama	2.5%
U Njegoševoj	2%
Na igralištu	2%
Čekajući bus	1.5%
U igraonicama	1.5%
Kod devojke u školi	1%
Radim sa komšijom	0.5%
Na bazenu	0.5%
Ispred TV-a	0.5%
	100%

Na mestu na kome najčešće provodim slobodno vreme prija mi:

"...uvek se napijemo ko mentoli.
...bele, skoro providne pantalone...
Zato, što je sve strava. Nema stereotipa i uštogljenosti.
Lepa je okolina i neobavezna komunikacija.
Volim da svoje vreme podelim sa meni dragim ljudima.
Zato što je tamo lepo.
Zato što je to život."

© ISTRAŽIVANJU

Na mestu na kome najčešće provodim slobodno vreme prija mi:

Prijatelji, druženje, društvo	22%
Dobra energija, atmosfera	16%
Ne znam	11%
Priroda, reka	11%
Rekreacija, trčanje, sport	10%
Ima puno mladih ljudi	4%
Okolina, ambijent	4%
Muzika	4%
Biti sa najdražima	3%
Mir, tišina, odmor	2%
Igrice	2%
Jeftino pivo, piće	2%
Devojka/dečko	1.5%
Sve	1.5%
Svirke	1.5%
Dobre ribe	1%
Kupovina	1%
Nova saznanja	1%
Ostalo	1.5%
	100%

Svoje slobodno vreme nikada ne bih provodio/la:

U školi	29%
U kafićima, diskotekama	13%
U pozorištu, galeriji, operi, biblioteci, muzeju	8%
Kod kuće, ispred TV-a	7%
U zatvoru	6%
U Njegoševoj	5%
U kafanama	5%
Na dosadnim žurkama	5%
Nigde, ne znam	5%
Na buvljaku	3%
Na pančevačkoj deponiji	3%
Boravio bi bilo gde	2%
U sektama	2%
U južnoj zoni	2%
Ostalo	3%
	100%

© PREPORUKAMA POVELJE

Takva osoba ili grupa osoba treba da bude nezavisna i od političkih struktura i od struktura participacije mladih, koje daju saglasnost na njeno postavljenje.

Osim garantovanja gore navedene podrške, funkcije ove osobe ili osoba mogle bi da obuhvataju i sledeće:

- posredovanje između mladih i izabраниh lokalnih i regionalnih predstavnika u vezi sa bilo kojim pitanjem koje bi postavio bilo ko od njih;
- zastupanje mladih u protivstavu prema lokalnim i regionalnim vlastima u situacijama napetosti između mladih i vlasti;
- obezbeđivanje kanala preko kojeg lokalne i regionalne vlasti mogu da komuniciraju s mladima;
- pripremanje redovnih izveštaja za mlade i lokalne i regionalne vlasti kako bi se ocenio nivo učešća mladih u lokalnom i regionalnom životu

© ISKUSTVIMA NVO

Starosne kategorije su uslovno date. Naime, individualan je razvoj svake osobe i starost u godinama kada ulazi u svaku od razvojnih faza, i uslovljen je biološkim i socijalnim faktorima, prethodnim iskustvom i uspešnošću u prvazilaženju prethodnih faza razvoja.

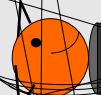
ADOLESCENCIJA

Adolescencija je posebna i specifična faza u razvoju, jer predstavlja uzrast u kojem se kod mladih dešavaju značajne telesne i psihičke promene koje su praćene i specifičnim promenama u socijalnom funkcionisanju. To je razvojni period koji karakteriše posebni razvojni problemi i zbog njihovog značaja ovo se smatra najznačajnijim, često i najtežim periodom u životu čoveka. Adolescencija je period velikih telesnih promena, burnih promena u ličnosti i promena na nivou vršnjačkih odnosa, kao i posledičnih porodičnih promena.

“...uvek se napijemo ko mentoli.”

© ISKUSTVIMA NVO

- Adolescenciju karakteriše:
- proces separacije od roditeljskih figura i sticanje individualnosti, razvoj odgovornosti i nezavisnosti,
- psihoseksualni razvoj, definisanje seksualnih uloga
- uspostavljanje vršnjačkih odnosa, socijalna integracija.

Pubertet-predadolescencija

Za ovu fazu su tipične telesne promene. Fizičke promene, koje ne zapaža samo okolina, već i deca, čest su izvor briga i problema i često uslovljavaju ponašanje mladih.

Dete ulazi u pubertet koji je praćen intenzivnim razvojem sekundarnih polnih karakteristika. Tada su moguće značajne psihološke promene kao reakcija na polno sazrevanje. Menja se odnos dečaka i devojica. Mladi se sve više okreću vršnjacima (uglavnom istog pola) i u tom odnosu traže podršku, razumevanje i prihvatanje.

© PREPORUKAMA POVELJE

Efikasno učešće mladih u lokalnim i regionalnim poslovima treba da se zasniva na njihovoj svesti o društvenim i kulturnim promenama koje se odvijaju unutar njihove zajednice, i ono zahteva trajnu predstavničku strukturu kao što je omladinski savet, omladinski parlament ili omladinski forum.

Takva struktura može biti uspostavljena izborom ili imenovanjem unutar organizacija mladih i/ili na dobrovoljnoj osnovi. Njeno članstvo treba da odražava sociološki sastav zajednice.

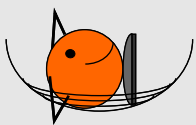
Mladi treba da preuzmu neposrednu odgovornost za projekte i da igraju aktivnu ulogu u s njima povezanim politikama. U tu svrhu, lokalne i regionalne vlasti treba da stvore ili podrže strukture za aktivnu participaciju.

© ISTRAŽIVANJU

Kao mesta na kojima nikada ne bi boravili u slobodno vreme ispitanici su izdvojili: sud, autobus, toalet, škole, posao, kladionice, igraonice, planine, kupleraj, veče u narodnoj bašti, crkve, škole, pa i određene kafiće.

Slobodno vreme nikada ne bih provodio/la tamo jer me odbijaju i ne privlače:

Dosadno je, smara	16%
Odbija me, ne prija mi (muzika, prostor, miris, pogled,...)	15%
Ljudi:	15%
<ul style="list-style-type: none"> • očajno uobraženi • mentalna katastrofa • narkomani • loše društve, pijanice!!! • lopovi, trgovina na crno • fenseri i sirovine • mnogy su dirty • nedostatak devojaka 	
Zagađenje: dim, buka, prijavaština, smrad	10%
Energija i atmosfera	10%
Sve me odbija, ništa mi ne prija	9%
Smaraju nastavnici, profesori, škola nije za slobodno vreme	5%
Gužva	4%
Uzalud potrošeno vreme	4%
Svuda je lepo kad imaš para	2%
Nije mesto za omladinu	2%
Ne znam	8%
	100%

© PREPORUKAMA POVELJE

Te strukture obezbeđuju fizički okvir u kojem mladi slobodno izražavaju svoje interese, naročito kada je reč o izražavanju tih interesa pred vlastima i o mogućnosti podnošenja predloga vlastima. Pitanja koja se postavljaju mogla bi da odražavaju pitanja izložena u Prvom delu ove Povelje.

Među uloge takve jedne strukture moglo bi da spada i sledeće:

- obezbeđivanje foruma na kome mladi mogu slobodno da izražavaju svoje interese, između ostalog, u vezi s predlozima i politikama vlasti;
- pružanje mogućnosti mladima da podnose predloge lokalnim i regionalnim vlastima;
- omogućavanje vlastima da se dogovaraju s mladima o pojedinačnim pitanjima;
- obezbeđivanje foruma na kome se razvijaju, nadziru i ocenjuju projekti u koje su uključeni mladi;
- obezbeđivanje foruma koji bi omogućio dogovaranje sa omladinskim udruženjima i organizacijama;
- omogućavanje učestvovanja mladih u drugim savetodavnim telima lokalnih i regionalnih vlasti.

© ISKUSTVIMA NVO

Počinja da se menja odnos prema roditeljima, a kao posledica nedostatka identifikacije traže se idoli (uglavnom poznate ličnosti) koji se nekritično i idealizirano doživljavaju. Stvara se Ja-ideal koji reguliše ponašanje osobe, postavljanje ciljeva i aspiracija. Međutim, mladi uglavnom teže visokim ciljevima i nedostižnim idealima, a dominantno bazično osećanje je nesigurnost i doživljaj lične nesavršenosti. Porast nagonskih impulsa menja ponašanje i utiče na promenu odnosa sa roditeljima. Često se odnos narušava usled slabije adaptacije roditelja koji zabranama i ograničenjima odgovaraju na novonastale promene u ponašanju deteta (što pojačava bunt).

Tada zapravo započinje proces separacije od roditeljskih figura i sticanje individualnosti, koji je jedan od osnovnih karakteristika adolescentnog perioda. Težnja ka emocionalnoj distanci od roditelja praćena je anksioznošću i nesigurnošću. Ovo je postepen i buran proces koji je osnova za uspostavljanje novih odnosa. Tek u srednjoj fazi adolescentnog perioda mladi se ponovo vraćaju, na izvestan način, traženju sigurnosti i podrške od roditelja.

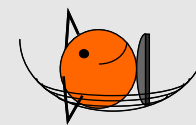
Rana adolescencija

U ovom periodu mladi sve više uviđaju da nove potrebe ne mogu zadovoljiti u krugu porodice, te se tada uglavnom napušta primarna vezanost za roditelje i porodicu. Jaka navala seksualnih impulsa daje drugi kvalitet nagonском životu adolescenta. Uspostavljaju se bliski odnosi sa vršnjacima, intenzivira se interesovanje za suprotan pol, povećava broj kontakta između dečaka i devojčica, što predstavlja osnovu za razvoj potencijala za bliskost i intimnost (nekad uključuje eksperimantisanje na planu seksualnosti).

Slobodno vreme provodim tamo gde je sve strava, gde nema stereotipa i uštogljenosti.

© ISKUSTVIMA NVO

Vršnjaci postaju centar interesovanja, a pripadanje grupi jedna od osnovnih težnji. Težnja za razmenom svojih osećanja i misli je gotovo nezaustavljiv proces. Samopoštovanje mladog čoveka tada je u tesnoj vezi sa stepenom prihvaćenosti od strane vršnjačke grupe. Postoji grupni identitet, a pripadanje grupi zahteva prilagođavanje ponašanja, razmišljanja i osećanja grupnim standardima. Kroz pripadanje grupi mladi zadovoljavaju potrebu da budu prihvaćeni, poštovani, voljeni, zaštićeni, kao i potrebu za bliskošću i intimnošću.

Snažan otpor prema roditeljskom autoritetu je deo težnje ka sticanju nezavisnosti i razvoja vlastitog identiteta.

Iako na prvi pogled izgledaju samouvereni i sveznajući, mladi su u ovom periodu nesigurni, promenljivog raspoloženja i sumnjaju u svoje vrednosti.

Srednja adolescencija

Odlikuje se različitim problemima socijalno-emocionalne prirode. Problemi su uglavnom na relaciji sa roditeljima, profesorima i autoritetima uopšte.

Mladi u ovom periodu imaju tendenciju da se ponašaju egoistično interesujući se samo za sebe, svoje misli i svoj izgled i reaguju vrlo defanzivno na kritiku.

Veoma im je važno kakav utisak imaju drugi o njima.

U ovom periodu se često uspostavljaju prvi seksualni odnosi.

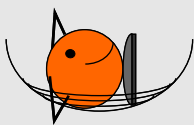
© PREPORUKAMA POVELJE

Dajući mladima mogućnost da govore i deluju povodom problema koji ih pogađaju, takve strukture obezbeđuju edukaciju o demokratskom životu i o upravljanju javnim poslovima.

Mlade stoga treba podsticati da učestvuju u takvim strukturama i u aktivnostima koje se preduzimaju u okviru njih kako bi se unapredila njihova sposobnost da uče i sprovode u delo načela vezana za prava i dužnosti građanina u demokratiji. Takve strukture takođe treba da obezbede forum za edukaciju o demokratskom rukovođenju, naročito za one mlade ljude koji su inicijatori projekata i dijaloga s vlastima.

U ruralnim oblastima mobilnost i prevoz nisu neophodni samo da bi omogućili participaciju mladih već predstavljaju osnovnu potrebu kvaliteta života. Lokalne i regionalne vlasti treba da podržavaju inicijative za poboljšanje prevoza u ruralnim oblastima čiji je cilj da obezbede usluge prevoza (javnog ili privatnog, individualnog ili grupnog) i da u ruralnim područjima povećaju mobilnost grupa kao što su mladi koji su trenutno izolovani zbog nedostatka prevoznih sredstava

© PREPORUKAMA POVELJE

Lokalne i regionalne vlasti treba da uzmu u obzir različite potrebe mladih u ruralnim područjima pri razvijanju ili pokretanju akcija i aktivnosti kojima se podstiče participacija mladih. One stoga treba da:

- obezbede da obrazovna politika, stambena politika, politika prevoza i druge sektorske politike odražavaju i zadovoljavaju posebne potrebe mladih koji žive u ruralnim područjima. Ove politike treba da pomognu mladima koji žele da žive u ruralnim područjima da to i ostvare. Mladi koji žive u ruralnim područjima ne treba da trpe ili očekuju niži nivo socijalnih usluga i staranja nego što je to slučaj sa mladima koji žive u urbanim područjima;
- obezbede finansijsku i drugu podršku omladinskim organizacijama i drugim lokalnim organizacijama aktivnim u ruralnim područjima. Ove organizacije mogu da podstaknu društveni i kulturni život u ruralnim zajednicama i mogu da predstavljaju važan socijalni ventil za mlade. Ne samo što igraju važnu ulogu podstičući participaciju mladih, omladinske i druge lokalne organizacije takođe unapređuju kvalitet života i bore se sa problemima kao što su ruralna izolacija.

© ISKUSTVIMA NVO

Kasna adolescencija

Odgovara završnim godinama srednje škole i prvim godinama studija i manje je buran period od prethodnih.

U ovom periodu se integrišu različita iskustva iz prethodne faze. Intenziviraju se razmišljanja o izboru partnera, zanimanja, pitanja o tome ko sam ja, kao i briga za velike svetske probleme. Razvija se sistem vrednosti i vlastita životna filozofija. Mladi tada imaju više samopoštovanja i jasnije formiran identitet. To je period konsolidacije i uobličavanja identiteta, ali i povremenih, izraženih kriza koje mogu da ometaju aktuelno funkcionisanje.

Iz ove faze mlada osoba trebalo bi da izađe sa stabilnim samopoštovanjem i jasnom predstavom o sebi i svojim mogućnostima.

Postadolescencija

Predstavlja prelazan period ka odrasloj dobi. Započinje i traje različito dugo, a determinisana je prethodnim razvojem.

Mlada osoba je razvila osećanje sopstvene ličnosti i uspostavljeni su životni ciklusi, integracija bazičnog i seksualnog identiteta.

Dolazi do konstituisanja tzv. autentičnog selfa - odnosno autentičnog doživljaja sebe.

Na socijalnom planu, mladi prave važne životne izbore: izbor partnera, profesije...

Izjave
mladih

Volim da svoje vreme podelim sa meni dragim ljudima.

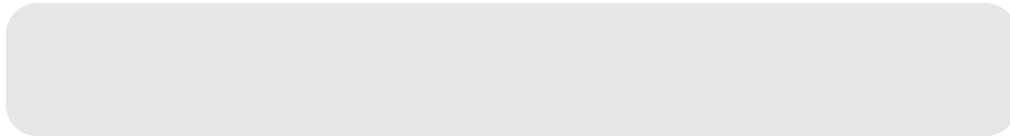
Aktivna participacija mladih u odlukama i postupcima na lokalnom i regionalnom nivou od velikog je značaja ako želimo da izgradimo društva koja su otvorenija, bogatija i više demokratska. Participacija u demokratskom životu bilo koje zajednice ne svodi se samo na glasanje ili isticanje kandidature na izborima, iako su i to važni elementi. Participacija i delovanje podrazumevaju da mladi imaju prava, sredstva, prostor i priliku a tamo gde je to potrebno i podršku da učestvuju u odlukama i utiču na njih, i da se uključuju u postupke i aktivnosti kako bi doprinosili izgradnji boljeg društva.

Alkohol je bolest koja se ispoljava kroz potrebu za redovnim konzumiranjem alkohola bez obzira na probleme koji iz toga proističu, kao što su sukob sa zakonom, svađe u porodici, gubitak posla ili loš uspeh u školi. Redovno konzumiranje alkohola ne mora značiti svakodnevnu upotrebu, već je to i redovna upotreba jednom nedeljno. Alkoholizam prouzrokuje drastične promene psihofizičkog stanja u poznom stadijumu.

Demokratija je reč koja potiče još iz Stare Grčke i njeno značenje je "vladavina naroda". To znači više nego samo glasanje za predstavnike na izborima. Ona podrazumeva i mogućnost učešća sa jednakim pravima. Demokratija podrazumeva slušanje mišljenja manjine iako većina ima drukčije mišljenje. Demokratija znači biti sposoban da se nosiš sa različitostima i konačno dođeš do kompromisa zarad dobrobiti svih.

Diskriminacija je osuđivanje nekoga i ponašanje prema toj osobi na negativan način, na osnovu određenih osobina kao što su: boja kože, pol, seksualno opredeljenje, nacionalnost, društvena klasa, etničko poreklo, godine...

Droge su supstance koje prouzrokuju promene kako fizičkih tako i psihičkih funkcija čoveka. Droga prouzrokuje bolest zavisnosti- narkomaniju, koja može dovesti do smrti, a često i do mnogih asocijalnih pošanja. Najrasprostranjenije droge: heroin, kokain, LSD, ekstazi, amfetamini, tablete za spavanje, umirenje, isparljivi narkotici (etar), lekovi i marihuana.

Evropska povelja o participaciji mladih u lokalnom i regionalnom životu usvojena je od strane Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Evrope na 10. sednici održanoj 21. maja 2003. godine.

HIV (humanoimunodeficijenti virus) je virus koji uzrokuje oboljenje nazvano **SIDA** - sindrom stečenog oštećenja telesnog imuniteta. Zaraženi organizam ne može da uništi virus i postepeno gubi moć odbrane i od drugih infekcija.

Korupcija (lat. Corruptio - pokvarenost, podmitljivost) označava zloupotrebu službenog položaja radi ostvarivanja lične koristi. Korupcija stara koliko i država teško je iskoreniti, ali se može svesti na minimalni nivo.

Ljudska prava su ona prava koja svako ljudsko biće, bez izuzetka treba da uživa. Ljudska prava obuhvataju društvena prava (kao što je rad, dom, hrana...) i politička (sloboda misli i izražavanja, zaštita od zatvaranja i mučenja...) Većina zemalja na svetu potpisala je Deklaraciju o ljudskim pravima.

Mladi ljudi su društvena grupa koja čini 16% populacije sveta. U naprednim demokratskim zemljama kao posebna društvena grupa mladi mogu ostvarivati svoja prava, jer su njihove specifične potrebe prepoznate. Granica mladosti menja se sa društvenim prilikama.

Ujedinjene Nacije pod pojmom mladi podrazumevaju devojke i mladiće uzrasta 15 do 24 godine. Zemlje u regionu prepoznaju mlade ljude do 27 godina. Međutim, odlaganje osmostaljivanja i nezavisnosti od roditelja, zbog niza problema sa kojima se sureću mladi danas odlaže i granicu odrastanja i ulazak u doba zrelosti.

Nacionalizam je politička ideologija koja intrese jedne nacije ili nacionalne grupe stavlja iznad interesa drugih i iznad svih drugih odnosa, bili oni porodični, prijateljski, zbirni, građanski, i tako dalje.

Nasilje je svaki čin koji ugrožava osobu psihički, fizički ili seksualno, bilo da ga je izvršilo nepoznato lice, prijatelj, partner, rođak ili nosilac vlasti - državni organ.

NVO (nevladine organizacije) i omladinske organizacije su jedinstvene po tome što su prvenstveno usredsređene na izražavanje pogleda i zadovoljavanja potreba i interesa mladih. One takođe obezbeđuju prostor gde mladi mogu da uče i iskuse šansu i izazov učestvovanja u odlukama i aktivnostima zajedno sa drugim mladim ljudima. Važno je da mladi imaju priliku da se priključe omladinskoj organizaciji koju sami odaberu u svojoj zajednici ako to žele. Mladi takođe treba da imaju pravo i da budu podržani u osnivanju vlastitih organizacija ako to žele.

Obrazovanje predstavlja životni proces koji nam pomaže da pronađemo svoje mesto u društvu i izgradimo stavove. Obrazovanje ne predstavlja samo školu, ono je proces koji se deli na tri tipa obrazovanja :

Formalno obrazovanje “zvanično” obrazovanje, koje obuhvata osnovne, srednje, više škole ili fakultete.

Neformalno obrazovanje se odvija u omladinskim organizacijama, klubovima, udruženjima građana i sl. Takve organizacije daju priliku da se steknu specifična znanja i veštine, kao i priliku za učenje kroz iskustvo. Ovakvo obrazovanje podrazumeva učenje kroz razmenu iskustava i timski rad.

Životno obrazovanje uključuje sve ono što učimo dok smo sa svojom porodicom ili prijateljima, čitajući knjigu ili novine, gledajući TV ili na ulici.

Potrebe su izvor motiva, ponašanja čoveka. Kada se pojavi potreba/narušena homeostaza, aktivira se organizam i čovek doživi potrebu pa pristupa analizi i izboru ciljeva koji zadovoljavaju tu potrebu. Potrebe i motivi su osnovni pokretači ljudskog ponašanja. Složenu i raznovrsnu aktivnost čoveka u mnogobrojnim društvenim odnosima i situacijama uslovljavaju unutrašnji pokretači motivi koji su u tesnoj vezi sa ličnošću i vrednostima svakog pojedinca.

Najčešća podela motiva je na biološke, socijalne i personalne.

Pod biološkim se podrazumevaju one koje se zasnivaju na telesnim potrebama. Uglavnom su to urođene potrebe (glad i žeđ, seks, potreba za kiseonikom, za određenom temperaturom tela, spavanjem i odmorom, aktivnošću,...) koje je neophodno zadovoljiti da bi se čovek održao i normalno razvijao. Ima i stečenih kao što su potreba za pušenjem, alkoholom, i sl. kod ljudi koji su razvili bolest zavisnosti.

Socijalni motivi su uglavnom zasnovani na psihološkim potrebama i za njihovo zadovoljenje neophodan je kontakt sa drugim ljudima i njihovo prisustvo (motiv za društvom, za emotivnom vezanošću, ljubavlju, pripadanjem, za prestižom ili ugledom, za moći i dominacijom ...).

Lični motivi počivaju na psihološkim potrebama i usmerene su pre svega na razvoj i interes vlastite ličnosti (samopotrđivanje, samostalnost, samoaktualizacija i stvaralaštvo...).

Predrasude su složene ideje koje se ispoljavaju i uzimaju za gotove a da nije dokazano da su tačne. Kada formiramo mišljenje o osobi, a da je ne poznajemo, na osnovu pretpostavljenih osobina grupe kojoj mi mislimo da osoba pripada, onda imamo predrasude. Kada one poprimne stalan oblik nazivamo ih stereotipima. Kada neko ima predrasude on teži da vidi samo one stvari koje potvrđuju njegove ideje, učvršćujući svoje predrasude i stereotipe.

Prevenција

Primarna prevenција obuhvata politiku koja pomaže mladima da poboljšaju životni standard i stvara bolje mogućnosti za obrazovanje, zaposlenje i lični napredak. To takođe omogućava davanje podrške vanškolskim aktivnostima i ustanovama i jačanju društvenih mreža.

Sekundarna prevenција označava stvaranje sigurnosnih mreža za mlade koji pripadaju najrizičnijim grupama. Sigurnosne mreže uključuju savetodavne službe i ostale vrste društvenih službi koje mogu pomoći mladima i njihovim porodicama.

Tercijalna prevenција predstavlja ulaganje napora da se iznađu alternativna rešenja, kao što su obrazovanje i obuka. Kada to nije moguće tercijalna prevenција ima za cilj da se poboljšaju uslovi života (u zatvorima, domovima, lečenju...) ili da pomogne mladima da ponovo izgrade svoje živote.

Solidarnost definišemo kao osećaj zajedništva, srodnosti do određenog stepena (saosećanje, moralna podrška, materijalna pomoć, saradnja) koji se ispoljavaju među zemljama, nacijama, grupama ljudi ili pojedincima. Solidarnost može biti i pasivna (kao osećanje) i aktivna (kao materijalna pomoć i saradnja).

Tolerancija je poštovanje, prihvatanje i uvažavanje bogate raznolikosti kultura, oblika izražavanja i načina da se bude čovek. Tolerancija je harmonija u raznolikosti. Ona se postiže znanjem, otvorenošću, komunikacijom i slobodom misli. Tolerancija znači biti svoj bez nametanja svojih gledišta drugima.

Zdravlje je stanje potpunog fizičkog, mentalnog i socijalnog sklada, a ne samo odsustvo bolesti i slabosti (Svetska zdravstvena organizacija). Da bi mladi normalno funkcionisali, učili, radili, družili se, važan preduslov je da budu zdravi i da se dobro osećaju.

Korišćena literatura:

- U dijalogu sa mladima - istraživanje potreba mladih Vojvodine, Savez izviđača Vojvodine, 2003. godine
- Izjava o obrazovanju mladih na pragu 21 veka - Dokument YMCA, YWCA, WOSM, WAGGGS, IFRC RCS, IAA, IYF
- Konvencija o pravima deteta
- U pravu si, Beogradski centar za ljudska prava, 2003. godine
- Young people in changing Societes - Discussion Guide, UNICEF & WOSM, 2000. godina
- Hrabra nova generacija - Mladi u Saveznoj Republici Jugoslaviji, Preporuke i činjenice UNICEF Beograd, 2000. godine
- Učešće javnosti u odlučivanju o zaštiti životne sredine - REC YU
- Evropska Povelje o učešću mladih na opštinskom i regionalnom nivou, Council of Europe
- Šta si time mislio?, European Scout Office i Moba project, 2002. godine

jelat p

an 72. Sinte
informisanja